

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ταξινόμια της ΕΕ, υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας, προτιμήσεις βιωσιμότητας και καθήκοντα θεματοφυλάκων: Προσανατολισμός της χρηματοδότησης προς την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»

[COM(2021) 188 final]

(2021/C 517/11)

Εισηγητής: ο κ. **Stefan BACK**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 31.5.2021
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	8.9.2021
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	22.9.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	563
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	191/1/10

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δέσμη μέτρων για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και υπογραμμίζει τον καίριο δυνητικό ρόλο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού της Επιτροπής (εφεξής ο «κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός») ⁽¹⁾ στη δημιουργία ενός σαφούς, συνεκτικού και περιεκτικού πλαισίου που θα αναδεικνύει τη φιλόδοξη ανάπτυξη μιας πιο πράσινης οικονομίας χωρίς αποτρεπτικά αποτελέσματα, με τεχνικά κριτήρια τα οποία καθορίζουν σαφώς τις πράσινες επενδύσεις που συμβάλλουν άμεσα στους κλιματικούς στόχους της Ευρώπης και με τα οποία μπορούν να ευθυγραμμιστούν οι πρακτικές των σχετικών επιχειρηματικών τομέων και του χρηματοπιστωτικού τομέα.

1.2. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη θέσπισης αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των εκπομπών, όπως προβλέπεται στον νόμο της ΕΕ για το κλίμα και υπό το πρίσμα της έκτης έκθεσης ⁽²⁾ της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC). Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, η χρήση αποτελεσματικών, ευκόλως εφαρμόσιμων, καινοτόμων και παραγωγικών εργαλείων είναι ουσιώδης για την επίτευξη ταχέων και εύληπτων αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού θα πρέπει να διενεργηθεί σε αυτό το πνεύμα.

1.3. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τον κρίσιμο ρόλο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού στη δημιουργία διαφάνειας μέσω σαφών κριτηρίων όσον αφορά τις βιώσιμες επενδύσεις συνδράμοντας εκείνους που επιθυμούν να επενδύσουν σε τέτοια έργα και, ως εκ τούτου, αποτρέποντας την προβολή «ψευδοοικολογικής ταυτότητας», ευαισθητοποιώντας ευρύτερα και προσελκύοντας επενδύσεις σε βιώσιμα έργα. Υπό αυτήν την έννοια, ο κανονισμός μπορεί να δημιουργήσει δίκαιους και διαφανείς ισότιμους όρους ανταγωνισμού για την πράσινη χρηματοδότηση στην ΕΕ.

1.4. Ένας σαφής και ακριβής ορισμός των τεχνικών κριτηρίων που ορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό, τα οποία εκπληρώνουν τη φιλοδοξία μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για την Ευρώπη, αποτελεί συνεπώς θεμελιώδη προϋπόθεση για μια λογική, ρεαλιστική και αποδεκτή δέσμευση χωρίς να υπάρχει κίνδυνος προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Δεδομένου του κεντρικού ρόλου του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού στην αξιοπιστία της ταξινόμιας —που είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία αυτού του ουσιαστικά εθελοντικού συστήματος— η επίτευξη αυτής της δέσμευσης αποτελεί μείζονα πρόκληση.

1.5. Η ΕΟΚΕ είναι επομένως της γνώμης ότι οι οικονομικές δραστηριότητες και τα έργα που χαρακτηρίζονται ως «βιώσιμα» στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό πρέπει να είναι ελκυστικά για τους επενδυτές στην πραγματική οικονομία και υποθέτει ότι οι επενδυτές θα αναμένουν από ένα βιώσιμο έργο να είναι ρεαλιστικό, εφικτό, εύλογα κερδοφόρο και προβλέψιμο για τους παράγοντες της αγοράς. Με άλλα λόγια, τα έργα πρέπει να είναι ελκυστικά χωρίς να ενέχουν κίνδυνο προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας.

⁽¹⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τη θέσπιση τεχνικών κριτηρίων ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για τον προσδιορισμό του κατά πόσον αυτή η οικονομική δραστηριότητα δεν επιβαρύνει σημαντικά οποιονδήποτε από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους [C(2021) 2800 final].

⁽²⁾ Climate Change 2021 — The Physical Science Basis (Κλιματική αλλαγή 2021: Τα δεδομένα των φυσικών επιστημών), 2021.

1.6. Σε γενικές γραμμές, ένα υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας όσον αφορά τα μέτρα άμβλυνσης της κλιματικής αλλαγής ή τις εκτεταμένες απαιτήσεις πληροφόρησης με μακροπρόθεσμες μελλοντικές προβλέψεις σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ενδέχεται να αποδειχθεί πολύπλοκη και δαπανηρή πρόκληση, ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ στην οικονομία της αγοράς. Το γεγονός αυτό έχει επίσης εγείρει το ζήτημα της ευρύτερης αναγνώρισης των μεταβατικών λύσεων ως οικολογικής οδού για τη διασφάλιση μιας ομαλής μετάβασης. Η αποφυγή αποτρεπτικών αποτελεσμάτων αποτελεί, ωστόσο, επιτακτική ανάγκη.

1.7. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση τις ανησυχίες των παραγόντων της πραγματικής οικονομίας όσον αφορά τις αρνητικές επιπτώσεις του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού στις δυνατότητες και στο κόστος χρηματοδότησης. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της ενδεδειγμένης παρακολούθησης από τις αρχές εποπτείας με στόχο την αποτροπή των στρεβλώσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές, ιδίως ενόψει της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής των κριτηρίων ταξινόμησης προκειμένου να συμπεριλάβει, για παράδειγμα, τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και το προτεινόμενο πρότυπο πράσινων ομολόγων της ΕΕ.

1.8. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης τον κίνδυνο υπερβολικά υψηλού κόστους κατά την εφαρμογή των κριτηρίων ταξινόμησης σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη καθιέρωσης μιας οικολογικής ασφάλισης για τις ΜΜΕ, προκειμένου να μειωθεί αυτός ο κίνδυνος κόστους.

1.9. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός καθορίζει περιβαλλοντικά πρότυπα που είναι συχνά πιο φιλόδοξα από εκείνα της τομεακής νομοθεσίας της ΕΕ, πράγμα το οποίο —λαμβάνομένης υπόψη της ανάγκης σαφήνειας και ελκυστικότητας που επισημαίνεται ανωτέρω— ενδέχεται να επιφέρει σύγχυση, σε συνδυασμό με προβλήματα χρηματοδότησης για παράγοντες που συμμορφώνονται με τα υψηλότερα περιβαλλοντικά πρότυπα βάσει της τομεακής νομοθεσίας της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι απαιτείται υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας, αλλά για πρακτικούς λόγους και προς αποφυγή σύγχυσης, συνιστά να εφαρμοστούν στην ταξινόμηση τα περιβαλλοντικά πρότυπα που καθορίζονται στην ενωσιακή νομοθεσία επιπέδου 1. Επιπλέον, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (πράξη επιπέδου 2) φαίνεται να περιέχει ορισμένες ασύμβατες, ασαφείς και μη πλήρως αξιολογημένες διατάξεις, πράγμα το οποίο —σε συνδυασμό με τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν ανωτέρω, ιδίως στα σημεία 1.5 έως 1.10— δημιουργεί αμφιβολίες στην ΕΟΚΕ ως προς το κατά πόσον ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός, στην παρούσα μορφή του και παρά τον αξιόπαινο στόχο του, ανταποκρίνεται στον επιδιωκόμενο σκοπό. Η ΕΟΚΕ συνιστά ένθερμα στην Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για την ενίσχυση των προτύπων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ.

1.10. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ευπρόσδεκτη την ανάληψη πρωτοβουλιών για τη βελτίωση του συστήματος ταξινόμησης σύμφωνα με τις προαναφερθείσες κατευθυντήριες γραμμές με μέλημα τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του και τη βελτίωσή του ως μέσο στήριξης των στόχων της ενωσιακής πολιτικής για το κλίμα, μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ, και καλεί την Επιτροπή να αναλάβει περαιτέρω πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το σημαντικό ζήτημα της ενωσιακής ταξινόμησης των δραστηριοτήτων που βλάπτουν το κλίμα και το περιβάλλον στην ΕΕ παραμένει ανοικτό και χρήζει επείγουσας αντιμετώπισης.

2. Ιστορικό

2.1. Στις 21 Απριλίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε δέσμη μέτρων βιώσιμης χρηματοδότησης (εφεξής η «δέσμη μέτρων») που αποτελείται από:

- την ανακοίνωση «Ταξινόμηση της ΕΕ, υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας, προτιμήσεις βιωσιμότητας και καθήκοντα θεματοφυλάκων: Προσανατολισμός της χρηματοδότησης προς την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»⁽³⁾.
- έναν κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό, ο οποίος συμπληρώνει δύο από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους που ορίζονται στα άρθρα 10 και 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁾ (εφεξής ο «κανονισμός περί ταξινόμησης») με τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα θεωρείται ότι συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (άρθρο 10) και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (άρθρο 11), σε συνδυασμό με κριτήρια για τον προσδιορισμό του εάν και κατά πόσον η εν λόγω οικονομική δραστηριότητα επιβαρύνει σημαντικά τους περιβαλλοντικούς στόχους (άρθρο 17). Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός εκδόθηκε επισήμως στις 4 Ιουνίου 2021.
- μια πρόταση για νέα οδηγία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες.
- ορισμένες τροποποιημένες κατ' εξουσιοδότηση πράξεις βάσει της οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFiD II) και της οδηγίας για τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (IDD). Οι εν λόγω πράξεις εισάγουν την έννοια της βιωσιμότητας ως μέρος των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται στους πελάτες πριν από τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων.

⁽³⁾ COM(2021) 188 final.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

— περαιτέρω τροποποιήσεις στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σχετικά με τα καθήκοντα των θεματοφυλάκων και στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, την ασφάλιση, την αντασφάλιση και τις επενδύσεις προκειμένου να συμπεριληφθούν οι κίνδυνοι βιωσιμότητας στην αξία των επενδύσεων.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, η δέσμη μέτρων αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των ιδιωτικών επενδύσεων σε βιώσιμα έργα προκειμένου να εξασφαλιστούν οι τεράστιοι χρηματοοικονομικοί πόροι που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας που καθορίζεται στην Πράσινη Συμφωνία, πέραν των πόρων που προορίζονται να βοηθήσουν την ευρωπαϊκή οικονομία να ανακάμψει από την κρίση της νόσου COVID-19.

3.2. Η ανακοίνωση τονίζει τη σημασία του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού για τη θέσπιση των κριτηρίων τα οποία καθορίζουν τις πράσινες οικονομικές δραστηριότητες που θα συμβάλουν σημαντικά στους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας.

3.3. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δέσμη μέτρων και υπογραμμίζει τον καίριο δυνητικό ρόλο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού στη δημιουργία ενός σαφούς, συνεκτικού και περιεκτικού πλαισίου που θα αναδεικνύει τη φιλόδοξη ανάπτυξη μιας πιο πράσινης οικονομίας χωρίς αποτρεπτικά αποτελέσματα, με τεχνικά κριτήρια τα οποία καθορίζουν σαφώς τις πράσινες επενδύσεις που συμβάλλουν άμεσα στους κλιματικούς στόχους της Ευρώπης και με τα οποία μπορούν να ευθυγραμμιστούν οι πρακτικές των σχετικών επιχειρηματικών τομέων και του χρηματοπιστωτικού τομέα.

3.4. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη θέσπισης αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των εκπομπών, όπως προβλέπεται στον νόμο της ΕΕ για το κλίμα και υπό το πρίσμα της έκτης έκθεσης⁽⁵⁾ της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC). Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, η χρήση αποτελεσματικών, ευκόλως εφαρμόσιμων, καινοτόμων και παραγωγικών εργαλείων είναι ουσιώδης για την επίτευξη ταχέων και εύληπτων αποτελεσμάτων. Η αξιολόγηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού θα πρέπει να διενεργηθεί σε αυτό το πνεύμα.

3.5. Ένας σαφής και ακριβής ορισμός των τεχνικών κριτηρίων που ορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό, τα οποία εκπληρώνουν τη φιλοδοξία μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για την Ευρώπη, αποτελεί συνεπώς θεμελιώδη προϋπόθεση για μια λογική, ρεαλιστική και αποδεκτή δέσμευση χωρίς να υπάρχει κίνδυνος προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Δεδομένου του κεντρικού ρόλου του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού στην αξιοπιστία της ταξινόμησης —που είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία αυτού του ουσιαστικά εθελοντικού συστήματος— η επίτευξη αυτής της δέσμευσης αποτελεί μείζονα πρόκληση.

3.6. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επικροτεί τη φιλοδοξία που επιδεικνύεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό για τη θέσπιση ενιαίου προτύπου της ΕΕ το οποίο θα καθορίζει τις δραστηριότητες που θεωρείται ότι συμβάλλουν σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Τα τεχνικά κριτήρια θα πρέπει να εξασφαλίζουν ένα σαφές πλαίσιο για πράσινες επενδύσεις, με μέλημα την καθιέρωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στις χρηματοπιστωτικές αγορές και την αποτροπή έργων «ψευδοοικολογικής ταυτότητας». Οι απόψεις δίδονται ως προς το εύρος και τη χρησιμότητα των μεταβατικών επιλογών. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι τα τεχνικά κριτήρια θα πρέπει να παρέχουν ευρύτερες δυνατότητες αναγνώρισης των μεταβατικών λύσεων ως οδού για τη διευκόλυνση μιας ομαλής μετάβασης. Η αποφυγή αποτρεπτικών αποτελεσμάτων αποτελεί επιτακτική ανάγκη.

3.7. Η ΕΟΚΕ σημειώνει τη δήλωση που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση, σύμφωνα με την οποία ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός πρέπει να θεωρείται ως ζωντανό έγγραφο το οποίο θα εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου σε σχέση τόσο με το πεδίο εφαρμογής του όσο και με το επίπεδό του.

3.8. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει, ως εκ τούτου, τον σημαντικό ρόλο του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού στη δημιουργία διαφάνειας όσον αφορά τις δραστηριότητες που πληρούν τα καθοριζόμενα κριτήρια και προσελκύουν επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν σε βιώσιμα έργα. Αποτελεί έτσι μια βάση για τον χαρακτηρισμό μιας οικονομικής δραστηριότητας ως περιβαλλοντικά βιώσιμης, καθώς και για την εφαρμογή των υποχρεωτικών διατάξεων σχετικά με τη διαφάνεια και τη δημοσιοποίηση που προβλέπονται στον κανονισμό περί ταξινόμησης. Θα μπορούσε να έχει σημαντική συμβολή στην ανάδειξη και την προσέλκυση επενδύσεων σε βιώσιμα έργα, καθώς και στην αποτροπή της προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας.

3.9. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός περιγράφεται ως εργαλείο διαφάνειας και αποτελεί μέρος ενός εθελοντικού συστήματος υπό την έννοια ότι οι διαχειριστές της αγοράς δεν έχουν την υποχρέωση να τηρούν τα πρότυπα που θέτει, αλλά ούτε και οι επενδυτές υποχρεούνται να επενδύουν σε οικονομικές δραστηριότητες ή έργα που πληρούν τα εν λόγω πρότυπα.

3.10. Επομένως, όπως επισημάνθηκε ήδη, οι οικονομικές δραστηριότητες και τα έργα που χαρακτηρίζονται ως βιώσιμα σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό πρέπει σαφώς να είναι ελκυστικά για τους επενδυτές στην πραγματική οικονομία. Είναι επίσης λογικό να υποτεθεί ότι οι επενδυτές θα επενδύσουν σε ρεαλιστικά, αποδοτικά και προβλέψιμα βιώσιμα πράσινα έργα. Οι προσδοκίες κερδοφορίας ενδέχεται να ποικίλλουν και θα είναι συχνά χαμηλότερες σε περιπτώσεις χρηματοδότησης μέσω συνεταιριστικών, τοπικών ή περιφερειακών τραπεζών, ήτοι της τάξεως του 5-6 % αντί του γενικά αναμενόμενου ποσοστού 11-15 %. Η μεγαλύτερη κερδοφορία θα προσελκύσει εν γένει εκτεταμένες ροές κεφαλαίων, ενώ η επιλογή συνεταιριστικών ή περιφερειακών τραπεζών θα αφορά συνήθως έργα μικρότερης κλίμακας.

⁽⁵⁾ Climate Change 2021 — The Physical Science Basis (Κλιματική αλλαγή 2021: Τα δεδομένα των φυσικών επιστημών), 2021.

3.11. Είναι ζωτικής σημασίας τα κριτήρια που καθορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό, προκειμένου μια οικονομική δραστηριότητα ή ένα σχέδιο να μπορεί να χαρακτηριστεί ως περιβαλλοντικά βιώσιμο, να το καθιστούν εφικτό με εύλογο κόστος, κερδοφόρο και ευλόγως προβλέψιμο ή, με άλλα λόγια, ελκυστικό από εμπορική άποψη. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι ωστόσο σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι ιδίως οι ΜΜΕ ενδέχεται συχνά να χρειάζονται στήριξη για τη διαχείριση της πράσινης μετάβασης. Παρά ταύτα, η ταξινόμια αυτή καθεαυτή θα πρέπει να περιορίζεται σε τεχνικά κριτήρια.

3.12. Εάν η ταξινόμια δεν πληροί τα κριτήρια που καθορίζονται στις δύο προηγούμενες παραγράφους, ενδέχεται να αμφισβητηθούν οι προοπτικές ολόκληρου του έργου. Για να υλοποιήσει τον μετασχηματισμό που επιδιώκει, ένα εθελοντικό σύστημα πρέπει να είναι ελκυστικό.

3.13. Με βάση τα κύρια στοιχεία που περιγράφονται ανωτέρω, ορισμένες από τις διατάξεις του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού θεωρούνται αμφισβητήσιμες. Σε γενικές γραμμές, ένα υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας όσον αφορά τα μέτρα άμβλυνσης της κλιματικής αλλαγής ή τις εκτεταμένες απαιτήσεις πληροφόρησης με μακροπρόθεσμες μελλοντικές προβλέψεις σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μπορεί να φαίνεται είτε υπερβολικά δύσκολα υλοποιήσιμο είτε υπερβολικά περίπλοκο, δαπανηρό ή μη αρκετά επικερδές στην οικονομία της αγοράς, εξαιρουμένου μόνο περιορισμένου αριθμού μειζώνων παραγόντων της αγοράς, και χωρίς ιδιαίτερη συνεκτίμηση των πρακτικών αποτελεσμάτων, κυρίως όσον αφορά τις ΜΜΕ. Αυτό θα σήμαινε απώλεια της προφανώς επιδιωκόμενης ευρείας υιοθέτησης, εξακολουθώντας παράλληλα να προκαλεί δυσκολίες χρηματοδότησης στις εταιρείες που συμμορφώνονται με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ, αλλά όχι με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη καθιέρωσης μιας οικολογικής ασφάλισης για τις ΜΜΕ, προκειμένου να μειωθεί αυτός ο κίνδυνος κόστους. Ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα παρατίθενται κατωτέρω υπό τον τίτλο «Ειδικές παρατηρήσεις».

3.14. Οι παράγοντες της πραγματικής οικονομίας εξέφρασαν την ανησυχία ότι τα τεχνικά κριτήρια που καθορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό ενδέχεται να επιφέρουν δυσκολίες χρηματοδότησης δραστηριοτήτων οι οποίες δεν συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ως προς την ενδεχόμενη ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου λόγω της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της ταξινόμιας προκειμένου να χρησιμεύει ως βάση τόσο για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού περί ταξινόμιας, όσο και για το προτεινόμενο πρότυπο πράσινων ομολόγων της ΕΕ⁽⁶⁾.

3.15. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι σημαντικό οι αρχές εποπτείας να παρακολουθούν την εφαρμογή του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού με στόχο την αποτροπή διακρίσεων ως προς τις δυνατότητες απόκτησης πίστωσης και το κόστος της πίστωσης για επιχειρήσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια ταξινόμιας. Οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να εξακολουθήσουν να τυγχάνουν δίκαιης μεταχείρισης κατά την προσέγκυση των αναγκαίων οικονομικών μέσων.

3.16. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ παραπέμπει σε έκθεση εμπειρογνομόνων του Επιστημονικού Συμβουλίου του υπουργείου Οικονομικών της Γερμανίας που δείχνει αφενός, ότι η προσπάθεια καθοδήγησης της χρήσης των ροών κεφαλαίων στην πραγματική οικονομία μέσω δημοσιονομικού κανονισμού είναι εξαιρετικά δύσκολη και θα απαιτούσε εκτενή, ενδελεχή και πληρέστατη νομοθεσία και, αφετέρου, ότι μια τέτοιου είδους ταξινόμια ενέχει κίνδυνο υψηλής πολυπλοκότητας και υπερβολικού γραφειοκρατικού κόστους⁽⁷⁾.

3.17. Τα μόνα υποχρεωτικά στοιχεία της δέσμης μέτρων, υπό το πρίσμα της παρούσας γνωμοδότησης, είναι οι διατάξεις σχετικά με τη διαφάνεια που προβλέπονται στα άρθρα 4 έως 7 του κανονισμού περί ταξινόμιας και οι τροποποιημένες κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που αφορούν τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και διάφορα καθήκοντα των θεματοφυλάκων, με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυνατότητες και τους κινδύνους που συνεπάγονται οι βιώσιμες επενδύσεις και τη διασφάλιση της επαρκούς σχετικής ενημέρωσης τόσο των υφιστάμενων όσο και των μελλοντικών πελατών.

3.18. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της χρηματοπιστωτικής αγοράς φαίνονται συνολικά ενδεδειγμένες για τον επιδιωκόμενο σκοπό και, ως εκ τούτου, αποτελούν κατάλληλα εργαλεία για την ευαισθητοποίηση σχετικά με βιώσιμες επενδύσεις και, επομένως, προετοιμάζουν το έδαφος για τη διοχέτευση των αναγκαίων πόρων σε τέτοιες επενδύσεις.

3.19. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός καθορίζει περιβαλλοντικά πρότυπα που είναι συχνά πιο φιλόδοξα από εκείνα της τομεακής νομοθεσίας της ΕΕ. Λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης σαφήνειας που επισημαίνεται στο σημείο 3.6, αυτά τα διπλά μέτρα και σταθμά ενδέχεται να επιφέρουν σύγχυση, σε συνδυασμό με προβλήματα χρηματοδότησης για παράγοντες που συμμορφώνονται με τα υψηλότερα περιβαλλοντικά πρότυπα βάσει της τομεακής νομοθεσίας της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι απαιτείται υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας, αλλά, για πρακτικούς λόγους και προς αποφυγή σύγχυσης, συνιστά την εφαρμογή των υψηλότερων περιβαλλοντικών προτύπων που καθορίζονται στην ενωσιακή νομοθεσία επιπέδου 1 και για τους σκοπούς της ταξινόμιας, με στόχο την αποτελεσματική εκπλήρωση της υποχρέωσής της να διασφαλίζει τη διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών προϊόντων και να αποτρέπει την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Αυτοί οι λόγοι, σε συνδυασμό με τις παρατηρήσεις που

⁽⁶⁾ Πρόταση κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με τα πράσινα ομόλογα της ΕΕ [COM(2021) 391 final — 2021/0191 (COD)].

⁽⁷⁾ *Grüne Finanzierung und Grüne Staatsanleihen — Geeignete Instrumente für eine wirksame Umweltpolitik?* [Πράσινη χρηματοδότηση και πράσινα δημόσια οικονομικά — κατάλληλα μέσα για μια αποτελεσματική περιβαλλοντική πολιτική.] — *Wissenschaftlicher Beirat beim Bundesministerium der Finanzen — Gutachten 02/2021* [Επιστημονική συμβουλευτική επιτροπή του Ομοσπονδιακού υπουργείου Οικονομικών — Γνώμη 2/2021].

διατυπώθηκαν στα σημεία 3.6 και 3.13 έως 3.16 ανωτέρω, δημιουργούν αμφιβολίες στην ΕΟΚΕ ως προς το κατά πόσον ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (πράξη επιπέδου 2), στην παρούσα μορφή του και παρά τον αξιόπαινο στόχο του, ανταποκρίνεται στον επιδιωκόμενο σκοπό⁽⁸⁾. Η ΕΟΚΕ συνιστά ένθερμα στην Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για την ενίσχυση των προτύπων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ.

3.20. Είναι ευρέως γνωστό ότι τα πράσινα χρηματοπιστωτικά προϊόντα είναι ελκυστικά για τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει μεν τη βασική πρόθεση της ταξινόμιας να δημιουργήσει διαφάνεια, να αποτρέψει την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας και να επιστήσει την προσοχή στα πράσινα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, αλλά προειδοποιεί για τον κίνδυνο εμφάνισης επιβλαβών φαινομένων «φούσκας» στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

3.21. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ευπρόσδεκτη την ανάληψη πρωτοβουλιών για τη βελτίωση του συστήματος ταξινόμιας σύμφωνα με τις προαναφερθείσες κατευθυντήριες γραμμές, με μέλημα τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του και τη βελτίωσή του ως σημαντικό μέσο στήριξης των συμφωνηθέντων στόχων της ενωσιακής πολιτικής για το κλίμα, μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ, και καλεί την Επιτροπή να αναλάβει περαιτέρω πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση.

3.22. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το σημαντικό ζήτημα της ενωσιακής ταξινόμιας των δραστηριοτήτων που βλάπτουν το κλίμα και το περιβάλλον στην ΕΕ παραμένει ανοικτό και χρήζει επείγουσας αντιμετώπισης.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός

4.1. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη μετάβαση προς τη βιωσιμότητα και εφιστά την προσοχή στην ανάγκη διασφάλισης ενδεδειγμένων μεταβατικών λύσεων, όπως απαιτείται, μεταξύ άλλων, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας των αλυσίδων αξίας της εφοδιαστικής, με παράλληλη επίδειξη προσοχής στην επιτακτική ανάγκη αποφυγής αποτρεπτικών αποτελεσμάτων.

4.2. Από το σημείο 6.3 του παραρτήματος 1 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού προκύπτει ότι τα λεωφορεία, τα οποία πληρούν το κριτήριο των μηδενικών εκπομπών καυσαερίων, θα θεωρούνται βιώσιμα μόνον εάν λειτουργούν σε αστικές και προαστιακές μεταφορές, ενώ άλλες δραστηριότητες μεταφοράς με λεωφορεία είναι επιλέξιμες μόνο για τις λεγόμενες μεταβατικές δραστηριότητες έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025 εάν αντιστοιχούν στην υψηλότερη κατηγορία EURO (EURO VI). Ειδιάλλως, θα εφαρμόζεται ένα κριτήριο μηδενικών εκπομπών καυσαερίων, αλλά από το κείμενο προκύπτει ότι μπορεί να χαρακτηριστεί μόνο ως μεταβατική δραστηριότητα που υπόκειται σε επαναξιολόγηση τουλάχιστον ανά τριετία, σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού περί ταξινόμιας. Φαίνεται ότι δεν γίνεται καμία αναφορά στα πρότυπα που καθορίζονται στην οδηγία για τα καθαρά οχήματα. Δεδομένης της αβεβαιότητας της κατάστασης πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2025, ποιος θα τολμούσε να επενδύσει τότε σε μια εταιρεία λεωφορείων; Η ταξινόμηση των υψηλότερων περιβαλλοντικών απαιτήσεων της νομοθεσίας της ΕΕ —EURO VI— ως μεταβατική δραστηριότητα θεωρείται περιεργή και ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση.

4.2.1. Τα βαρέα φορτηγά οχήματα (κατηγορίας N2 και N3) που παρέχουν υπηρεσίες οδικών μεταφορών εμπορευμάτων (Ενότητα 6.6) θεωρούνται βιώσιμα εάν χαρακτηρίζονται ως οχήματα μηδενικών εκπομπών σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1242 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁹⁾ με εκπομπές κάτω του 1g CO₂/km ή, για οχήματα άνω των 7,5 τόνων όπου δεν είναι εφικτή η επίτευξη μηδενικών εκπομπών «από τεχνολογική και οικονομική άποψη», εάν πληρούν τα πρότυπα χαμηλών εκπομπών σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 12 ως μεταβατική δραστηριότητα. Για ελαφρά επαγγελματικά οχήματα με μέγιστο βάρος έως 3,5 τόνους (κατηγορίας N1), ισχύουν μηδενικές εκπομπές καυσαερίων. Όλες οι άλλες οδικές μεταφορές εμπορευμάτων είναι μεταβατικές.

4.2.2. Η αντιμετώπιση των βαρέων φορτηγών οχημάτων αντικατοπτρίζει μια ρεαλιστική προσέγγιση που θα έπρεπε να επιδεικνύεται συχνότερα στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό. Η απαίτηση περί μηδενικών εκπομπών καυσαερίων για ελαφρά επαγγελματικά οχήματα (κατηγορίας N1) που τίθεται στην ενότητα 6.6 κρίνεται μη συμβατή με την ενότητα 6.5 σχετικά με τις μεταφορές με μοτοσικλέτες, επιβατικά αυτοκίνητα και ελαφρά επαγγελματικά οχήματα, όπου εφαρμόζονται επεικέστερες διατάξεις χωρίς προφανή λόγο.

4.2.3. Συνολικά, η διαφορετική αντιμετώπιση των οδικών οχημάτων όσον αφορά διαφορετικές δραστηριότητες κρίνεται ασύμβατη και προβληματική, χωρίς καμία εξήγηση της πολύ διαφορετικής προσέγγισης που υιοθετείται σε διαφορετικά πλαίσια.

⁽⁸⁾ *Sustainable finance — Eine kritische Würdigung der deutschen und europäischen Vorhaben* [Βιώσιμη χρηματοδότηση — κριτική αξιολόγηση των γερμανικών και ευρωπαϊκών έργων], Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο του Μονάχου και της Άνω Βαυαρίας, Leibnitz — Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου του Μονάχου 2020.»

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1242 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τον καθορισμό προτύπων επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ των νέων βαρέων επαγγελματικών οχημάτων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 595/2009 και (ΕΕ) 2018/956 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 96/53/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 198 της 25.7.2019, σ. 202).

4.3. Μια επαναλαμβανόμενη διάταξη στην ενότητα 6 (Μεταφορές) του παραρτήματος 1 αποκλείει οχήματα ή πλοία που προορίζονται ειδικά για τη μεταφορά ορυκτών καυσίμων, καθώς η πρόσβαση στα εν λόγω καύσιμα δεν θα πρέπει να διευκολύνεται. Ωστόσο, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 35, η «χρησιμότητα» αυτής της απαίτησης ενδέχεται να πρέπει να αξιολογηθεί. Η εισαγωγή μιας απαίτησης σχετικά με τη χρησιμότητα της οποίας υπάρχουν αμφιβολίες θεωρείται αμφισβητήσιμη. Επιπλέον, η απαίτηση δεν είναι σαφής. Ένα όχημα μπορεί συχνά να μεταφέρει τόσο ορυκτά όσο και εναλλακτικά καύσιμα. Δεν είναι σαφές εάν η απαίτηση αναφέρεται στην κατασκευή ή τη χρήση του οχήματος ή του πλοίου και, επομένως, ούτε η ερμηνεία ούτε ο αντίκτυπος της είναι σαφείς.

4.4. Περαιτέρω παραδείγματα παρέχουν οι διατάξεις σχετικά με τις αναλύσεις κλιματικών οφελών των σημείων 1.1, 1.2 και 1.3 του παραρτήματος 1, στις οποίες προστίθενται, λόγου χάρη, σχέδια δάσωσης, ανανέωσης και διαχείρισης δασών που ισχύουν για μικρές εκμεταλλεύσεις έκτασης 13 εκταρίων. Οι απαιτήσεις φαίνονται αρκετά περίπλοκες και η αναφορά στη διαθεσιμότητα διαδικτυακών εργαλείων που παρέχονται από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών θα προσφέρει πιθανώς ελάχιστη παρηγοριά στους κατόχους μικρών εκμεταλλεύσεων και, επιπλέον, καταδεικνύει τη δυσμενή κατάσταση που συνεπάγεται για τις μικρότερες επιχειρήσεις η προσέγγιση από την κορυφή προς τη βάση που χρησιμοποιείται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό.

4.5. Βεβαίως, η διατήρηση των δασών, συμπεριλαμβανομένων των καταβοθρών άνθρακα, είναι ουσιαστικό στοιχείο της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ, αλλά οι διοικητικές υποχρεώσεις πρέπει να παραμείνουν ανάλογες προς τους πόρους των στοχευόμενων ατόμων. Οι αρχές που εφαρμόζει το Συμβούλιο Διαχείρισης Δασών αποτελούν παράδειγμα σαφών και εύλογων αρχών για την εκμετάλλευση και τη διαχείριση των δασών⁽¹⁰⁾.

4.6. Όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, μπορεί να γίνει αναφορά στις διατάξεις του σημείου 1.3 του παραρτήματος 2 σχετικά με τη διαχείριση των δασών και του σημείου 6.3 σχετικά με τις αστικές, προαστιακές και υπεραστικές οδικές μεταφορές επιβατών, όπου προβλέπεται ανάλυση των κλιματικών επιπτώσεων των σημαντικών επενδύσεων για περίοδο που εκτείνεται από 10 έως 30 έτη.

4.7. Η δήλωση που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση, σύμφωνα με την οποία η ταξινόμια δεν δέχεται δραστηριότητες που βελτιώνουν τα σημερινά επίπεδα περιβαλλοντικών επιδόσεων, αλλά δεν φθάνουν στο επίπεδο της σημαντικής συμβολής, αντιβαίνει στο άρθρο 10 παράγραφος 2 του κανονισμού περί ταξινόμιας. Ως εκ τούτου, όπως έχει ήδη προταθεί, θα πρέπει να αφηθεί περισσότερος χώρος για μεταβατικές λύσεις.

Βρυξέλλες, 22 Σεπτεμβρίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG

⁽¹⁰⁾ www.fsc.org.